

CRNA GORA

VIŠI SUD U PODGORICI

INFORMATOR ZA OŠTEĆENE/SVJEDOKE

Podgorica, 2009.

Šta je Specijalizovano odjeljenje za organizovani kriminal, korupciju, terorizam i ratne zločine?

Specijalizovano odjeljenje za organizovani kriminal, korupciju, terorizam i ratne zločine je posebno odjeljenje Višeg suda u Podgorici. Osnovano je 01.10.2008. godine. Njegovo osnivanje predviđeno je Zakonom o sudovima koji je Skupština Crne Gore izglasala 18. marta 2008. godine.

Specijalizovano odjeljenje nalazi se u zgradi Višeg suda u Podgorici, u Ulici Njegoševa broj 10. U istoj zgradi nalaze se i Vrhovni sud Crne Gore, Apelacioni sud Crne Gore i Upravni sud Crne Gore.

U Specijalizovanom odjeljenju za organizovani kriminal, korupciju, terorizam i ratne zločine rade najstručnije profesionalne sudije sa dugogodišnjim iskustvom u radu na krivičnim predmetima i na funkciju su postavljeni zahvaljujući svojoj visokoj stručnosti i iskustvu.

Važnost svjedočenja pred Specijalizovanim odjeljenjem za organizovani kriminal, korupciju, terorizam i ratne zločine

Učešće svjedoka u sudskom postupku je od presudne važnosti za tok i uspješnost sudskog postupka, kao i za nepristrasan i pravičan rad suda, kako bi on mogao suditi i presuditi svim odgovornim za izvršenje krivičnih djela ratnih zločina.

Ukoliko ste svjedok izvršenja teškog zločina, ratnog zločina, imajte na umu da Vaše svjedočenje može pomoći utvrđivanju istine o strahotama koje su se tokom ratova događale na teritoriji bivše Jugoslavije, kao i da svojim

iskazom možete pomoći da odgovorni budu izvedeni pred lice pravde. Vaš iskaz pomoći će sudijama da rasvijetle događaje i donesu pravičnu presudu.

Da li je bezbjedno svjedočiti pred Specijalizovanim odjeljenjem za organizovani kriminal, korupciju, terorizam i ratne zločine – mjere zaštite?

Svaki svjedok ima pravo na fizičku i drugu zaštitu. U Crnoj Gori mjere zaštite svjedocima pruža Jedinica za zaštitu, posebna jedinica pri Upravi policije. Ova jedinica pored programa zaštite svjedoka pruža i mjere privremene zaštite, posebno u slučajevima ratnih zločina.

Sam sud opremljen je tehničkim i audio uređajima koji na osnovu zakona mogu biti korišćeni u svrhu pružanja zaštite tokom samog svjedočenja. U tom smislu, svoj iskaz možete dati uz izmjenu glasa i slike. Isključenje javnosti i davanje iskaza pod pseudonimom su takođe mjere koje mogu biti primijenjene. Ukoliko iz bezbjedonosnih razloga ne želite da dođete u Podgoricu i svjedočite pred sudskim vijećem može Vam se, u određenim slučajevima, odobriti svjedočenje putem video i konferencijske veze iz zgrade suda najbliže mjestu Vašeg prebivališta, a koja ima ovu mogućnost. U dosadašnjoj praksi ova opcija korišćena je više kao izuzetak nego kao pravilo.

Ukoliko ste prije dolaska u Podgoricu svjedočili u Hagu i tamo imali mjere zaštite, treba da znate da mjere zaštite svjedoka ili oštećenog određene od strane Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju ostaju na snazi i pred domaćim sudom.

Veoma bitno je napomenuti i da lice koje boravi u inostranstvu ne može biti lišeno slobode, pritvoreno ili krivično gonjeno za ranije učinjeno krivično djelo dok se nalazi na teritoriji Crne Gore radi davanja iskaza u svojstvu oštećenog, svjedoka ili vještaka u predmetima krivičnih djela koja se sude pred ovim sudom. U pozivu je posebno naznačeno da oštećeni, svjedok ili vještak imaju navedena prava.

Služba za podršku oštećenima/svjedocima

U našem sudu takođe postoji i Služba za pružanje podrške oštećenima/svjedocima u predmetima koji se sude pred Specijalizovanim odjeljenjem za organizovani kriminal, korupciju, terorizam i ratne zločine.

Prvi kontakt sa Vama, prije dolaska u sud, uspostavila je Ljiljana Vojinović iz Službe za podršku, koja će Vam pomoći oko organizovanja prevoza i smještaja, kontaktiranja Jedinice za zaštitu u svrhu organizovanja obezbjeđenja, pružanja svih potrebnih informacija i koja će se brinuti o Vama tokom Vašeg boravka u sudu.

Svjedočenje može predstavljati traumatično iskustvo iz različitih razloga: emotivnih, nepoznavanja rada suda, osjećanja nelagodnosti zbog prisustva optuženih... Mi smo tu da bi Vam dali podršku i pomogli Vam da prevaziđete negativna osjećanja u vezi sa Vašim učešćem u postupku jer je Vaš doprinos utvrđivanju istine presudan, a Vaše iskustvo neprocjenjivo za donošenje osuđujućih presuda za odgovorne izvršioce krivičnih djela. Tu smo da odgovorimo na Vaša pitanja, da Vam damo objašnjenja u vezi sa radom suda i postupkom i učinimo sve što možemo kako bi Vaše svjedočenje pretvorili u pozitivno iskustvo. Naš zadatak je da Vam obezbijedimo uslove za sigurno i bezbjedno svjedočenje koje će u Vašem životu biti događaj koji će Vas ojačati i obogatiti.

Možete nas kontaktirati u bilo kom trenutku, mi smo tu da Vam pomognemo oko svih Vaših pitanja u vezi sa Vašim boravkom i svjedočenjem pred sudom.

Ko može biti svjedok?

Kao svjedoci pozivaju se lica za koja je vjerovatno da će moći da daju obavještenja o krivičnom djelu i učiniocu i o drugim važnim okolnostima. Kao svjedoci mogu se saslušati oštećeni, oštećeni kao tužilac i privatni tužilac.

Ko gdje sjedi u sudnici?

Kada uđete u sudnicu i stanete na mjesto za svjedoka ispred Vas nalazi se sudsko vijeće od pet članova, predsjednik vijeća koji sjedi u sredini, sudija i troje sudija porotnika sa lijeve i desne strane.

Sa Vaše lijeve strane sjedi tužilac i punomoćnici oštećenih, dok sa Vaše desne strane sjedi odbrana optuženih. Optuženi se takođe nalaze u sudnici i oni sjede u prostoru iza Vas, uz nadzor sudske policije – Uprava policije. Ostali prisutni u sudnici su zapisničar i sudijski pomoćnici.

U prostoru za publiku nalaze se predstavnici medija, porodica oštećenih i optuženih, predstavnici stručne javnosti, kao i zainteresovani građani.

Svjedočenje

Kada uđete u sudnicu i stanete ispred petočlanog sudskog vijeća, predsjedavajući sudija će Vas obavijestiti o Vašim pravima i obavezama i upozoriti Vas na obavezu davanja istinitog iskaza, kao i na sankcije u slučaju davanja lažnog iskaza. Ukoliko niste položili zakletvu za svjedoke u nekoj od ranijih faza krivičnog postupka predmeta u kojem svjedočite, predsjedavajući sudija će Vas zamoliti da pročitate tekst zakletve koja se nalazi otkucana na papiru ispred Vas i koja glasi:

„Zaklinjem se da ću o svemu što pred sudom budem pitan govorniti istinu i da ništa od onoga što mi je poznato neću prećutati.“

Kada položite zakletvu daćete iskaz o Vašem saznanju u cjelosti. Kada završite iskaz, ukoliko nešto ostane nejasno predsjedavajućem sudiji ili članovima sudskog vijeća u vezi sa tim okolnostima, oni će Vam postavljati pitanja. Niste dužni da date odgovore na pojedina pitanja kad je vjerovatno da bi time izložili sebe ili svoje bližnje teškoj sramoti ili krivičnom gonjenju.

Ko sve postavlja pitanja svjedoku?

Kada sudsko vijeće završi sa ispitivanjem, pravo da Vam postavljaju pitanja imaju tužilac, punomoćnici oštećenih, odbrana, kao i sami optuženi. Bitno je da znate da svi oni imaju obavezu da Vam pitanja postavljaju preko predsjednika sudskog vijeća kojem i Vi dajete odgovor. Uz dozvolu predsjednika vijeća strane mogu svjedoku postavljati pitanja i neposredno.

Šta je predočavanje, a šta suočenje?

Ukoliko se Vaš iskaz razlikuje u nekim djelovima od iskaza koji ste dali u fazi istrage, sud će Vam predočiti prethodni iskaz, pa će Vas pozvati da se izjasnite koji je od Vaših iskaza tačan. Takođe, moguće je da sud odredi i suočenje sa nekim od optuženih ili sa nekim od svjedoka čiji se iskazi razlikuju od Vaših. Tom prilikom ćete biti u situaciji da licem u lice toj osobi kažete šta imate o određenim okolnostima o kojima ste se različito izjasnili.

Šta kad se završi svjedočenje?

Kada završite davanje iskaza napustićete sudnicu i vratiti se svojoj kući.

Bitno je napomenuti da imate pravo na naknadu troškova prevoza koje Vam dodjeljuje sud u visini koju tražite na osnovu karte za prevoz. U slučaju da ste na suđenje došli sopstvenim prevozom, imate pravo na nadoknadu troškova u visini cijene prevoza iz mjesta Vašeg prebivališta do suda.

Naravno, ukoliko dolazite iz druge države ili grada biće Vam obezbijeđen smještaj i hrana za period koji provedete u Podgorici zbog svjedočenja.

Gdje se nalazi Specijalizovano odjeljenje za organizovani kriminal, korupciju, terorizam i ratne zločine?

Specijalizovano odjeljenje za organizovani kriminal, korupciju, terorizam i ratne zločine nalazi se u zgradi Višeg suda u Podgorici, u Ulici Njegoševa broj 10.

Viši sud u Podgorici - Specijalizovano odjeljenje za organizovani kriminal, korupciju, terorizam i ratne zločine Služba za podršku oštećenima/svjedocima

Ljiljana Vojinović

tel: +382 (0)20 665 381, +382 (0)20 665 394 kanc. 36

faks: +382 (0)20 665 381 +382 (0)20 665 394

mob: +382 (0)67 247 605

e-mail: sluzbazapodrsakupg@mn.yu